

1. Барањето на Адвокатската комора за задолжително застапување исклучиво преку адвокат во постапките со вредност над 1.000.000 денари и за постапки по редовен и вонреден правен лек е НЕУСТАВНО

Одлуката на Уставниот суд на Република Македонија У. Бр. 134/2002 година објавена на ден 18.02.2003 година во Службен весник на Република Македонија бр. 10/2003 спречи **еден потполно ист облик на монополизација на пружањето и обезбедувањето на правната заштита кој беше направен со Законот за адвокатурата** (Службен весник на Република Македонија бр. 59/2002) со кој во член 2 став (1), член став (1), член 16 став (1) итн. беше наведено дека правната заштита ја обезбедуваат исклучиво адвокатите.

Но тогаш Уставниот суд спречи такво решение и застапа на страната на Уставот.

Така, Уставниот суд со право е на став дека:

„Според мислење на Судот, целта на член 53 од Уставот е да се утврди статусот и положбата на адвокатурата како самостојна и независна јавна служба што обезбедува правна помош и врши јавни овластувања во согласност со закон, што е израз на фактот дека правната помош дадена од стручно-квалификувана, самостојна и независна служба е основна гаранција за остварување и заштита на слободите и правата на човекот и граѓанинот.

Меѓутоа, вклучувањето и утврдувањето на адвокатурата со означениот статус и својство, како една од уставните гаранции за основните слободи и права, НЕ ЗНАЧИ ДЕКА ТАА Е И ЕДИНСТВЕНА НАДЛЕЖНА ЗА ПРУЖАЊЕ И ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ПРАВНА ПОМОШ.

Секое толкување на членот 53 од Уставот, во смисла дека тој ја ИСКЛУЧУВА можноста правна помош да обезбедуваат и други субјекти, освен адвокатурата, според Судот би било **МНОГУ РЕСТРИКТИВНО** и не би соодветствувало на значењето и уставниот третман на слободите и правата на човекот и граѓанинот.“

Она што е посебно битно е што судот во истата одлука со право ќе наведе:

„Понатаму, имајќи ги предвид условите за упис во именикот на адвокатите, со кој се стекнува својство на адвокат, Судот смета дека решенијата според кои адвокатите се единствено надлежни за давање и обезбедување правна помош **не може да се оправда ниту од аспект дека тие се единствено квалификувани за тоа**. Ова од едноставна причина што адвокатите се **САМО ДЕЛ ОД ЕДИНСТВЕНАТА ПРАВНА ПРОФЕСИЈА** и тие имаат исто знаење и способности како и другите лица со завршен правен факултет и положен правосуден испит. **Со тоа што овие лица не се определиле професионално да се бават со адвокатура, не ги прави помалку квалификувани од адвокатите да и тие даваат правна помош, било на граѓаните или на правните лица во кои се вработени.**“

По Законот за адвокатурата, адвокатите **не поседуваат никаква дополнителна квалификација подобра од правниците вработени во компаниите кои имаат положен правосуден испит**. Освен

оние кои се врзани со нивното професионално вршење на дејноста како да не вршат неспојливи дејности, да не се осудувани, да се запишат во регистар. Но, суштинска никаква.

Уставниот суд со Одлука У. Бр. 135/2016-1 од 24.01.2018 година укина делови од **Законот за извршување** во кои насилно беше вметнато застапувањето од адвокат во извршните постапки во кои вредноста на главното побарување е над 10.000 евра. Во образложението на оваа одлука Уставниот суд наведува: „Меѓутоа, со селективно наметната обврска за задолжително користење на правна помош за состав на поднесоците, однапред се прејудицира дека сите субјекти пред извршител, чија вредност на главното побарување е над 10.000 евра, немаат правно познавање на предметната материја, за што законодавецот се погрижил за заштита на нивните правни интереси, но за субјектите (граѓани и правни лица) чија вредност на главното побарување е до 10.000 евра, како и изречно изземените субјекти од ангажирање на адвокат, произлегува дека не може да се доведе под знак прашање правното познавање на материјата од областа на извршувањето, што не води кон логично и прифатливо решение за предметното прашање. Ова дотолку повеќе што пред извршител, свое учество може да имаат граѓани кои се правно квалификувани и способни сами за себе да преземат дејствие на составување на конкретен поднесок, **а и правни лица преку своите правни застапници со правни квалификации, вработени кај правните лица, кои се доволно стручни и правно квалификувани да можат самостојно да ги штитат своите правни интереси, при што нивно право и избор е дали за таа цел ќе ангажираат услуги од адвокат или не**, како што тоа според оспорените законски решенија го можат Република Македонија, банка, штедилница, финансиско друштво, давател на финансиски лизинг или друштво за осигурување како правно лице, а тоа го можат и сите граѓани и правни лица кои со барање за извршување, најавиле побарување до 10.000 евра.“

Потоа продолжува: „Имајќи предвид дека оспорените законски решенија, налагаат ангажирање на адвокат за состав на поднесоците кои се однесуваат на вредност на главно побарување над 10.000 евра, која услуга се наплатува во зависност од вредноста на побарувањето во извршната постапка, неспорно произлегува дека заштитата која државата им ја воспоставува на граѓаните и правните лица, ја воспоставува на товар на самите граѓани и правни лица, во корист на адвокатите, **со што е оневозможено на странките кои имаат доволно стручни и правни квалификации, сами да ги преземат дејствијата на составување и да ги избегнат ваквите наметнати трошоци, а исто така се оневозможува, лицата кои немаат правни познавања, согласно своите финансиски можности, да одлучат на кој начин ќе ја обезбедат правната помош за состав на поднесоците, односно од кои извори истата ќе ја обезбедат.....** Оттука според Судот, иако целта на уредувањето на оспорените законски решенија, е воспоставување на повисока заштита на правата и интересите на граѓаните и правните лица заради нивните повисоко истакнати побарувања, селективниот пристап за воспоставување на заштита на правата на граѓаните во иста процедурална ситуација, не наоѓа уставно оправдување од аспект на принципот на еднаквост на граѓаните пред Уставот и законите. Ова, дотолку повеќе што начинот на воспоставување на заштитата на субјектите пред извршител и кругот на опфатените субјекти со таа заштита, води кон други повреди на правата на граѓаните и правните лица, така што мотивите и целите за уредување на оспорените законски решенија, го губат своето значење и смисла, дотолку повеќе што целта која законодавецот сакал да ја постигне преку нивното уредување, **се воспоставува преку личниот буџет на граѓаните и правните лица, а тоа води кон дополнително**

зголемени трошоци во извршната постапка за субјектите на кои се однесуваат оспорените законски решенија, што е уште една причина за нееднаков третман на граѓаните и правните лица во постапка пред извршител и причина за нивната неуставност. “